

Maria Pallarès Sans

La terra d' *Els Vilars*

Visitar *Els Vilars* al capvespre de l'estiu és una experiència entranyable. M'agrada anar-hi a peu, fent com un bocí del Camí de Santiago. De fet, a prop hi passava un tram del camí i a Arbeca hi ha el rastre amb l'Església parroquial dedicada a Sant Jaume i l'ermita de Santa Caterina. Anar-hi a peu és, doncs, una bona elecció.

En arribar, és bonic contemplar la circularitat del seu recinte i en aproximar-se es pot ensumar la flaire de la seva passada història. Ja en el recinte, és reconfortant reposar els peus descalços sobre les pedres per captar l'energia de la terra i també en senyal de respecte. Al capvespre és una terra acolorida pels darrers raigs del sol vermell de ponent que acomiada el dia. I és llavors quan la terra d'*Els Vilars* esdevé amorosa i càlida i convida a reposar.

Asseguda sobre les pedres penso sovint en la vida d'aquell poble, en la vida de les seves dones. Què feien als capvespres en aquella terra de color teula? Reposarien de les feines del camp, a l'estiu amb el blat i a l'hivern amb les oliveres, treballarien una estona el lli i la llana en els talers tot aprofitant la darrera llum del dia? O, assegudes davant les portes de casa seva, xerrarien de com havia anat el dia, dels esdeveniments darrers, dels seus fillets, de les seves coses. Els pensaments explicats en veu alta i els sentiments interioritzats. En aquestes hores de repòs a la fresca, ja guardats els cavalls i ramats possiblement escalfarien el darrer àpat en les olles de terrissa mentre xerraven.

No sé si aquestes dones eren pacífiques o lluitadores, però segur que tenien els coneixements i la ciència necessaris per cuidar i cuidar-se, per sobreviure i mantenir-se arrelades en aquella aspra terra.

La terra d' *Els Vilars* al capvespre és potent i càlida, és una terra viscuda i treballada, una terra que embolcallava els vasos de ceràmica amb les cendres dels seus morts en els camps d'urnes que cuidaven. Una terra que al capvespre té molta lluminositat. El sol de ponent la cuida i la guarda fins que arriba la fosca, per tornar a acompanyar-la a trenc d'alba i tot el dia.

La terra en la que varen viure les dones d' *Els Vilars* era molt semblant a la nostra d'ara. Terra potent i càlida com la dels actuals camps d'Arbeca. És per tot plegat que la terra d' *Els Vilars* la tenim tan incorporada als arbecuins.

M. Carme Sans Moyà

Arbeca, 22 de febrer de 2010